

ואמקל לב ציבורי אינו אחת התכונות המאפיינות את הקולנוע. מפקי הסרטים טוענים שזה עולה יותר מדי כסף, מכדי שכדאי יהיה להם להסתבך בנושאים הרשונים במחלוקת. לכן, הם מעדיפים שמישהו אחר יפלט ראשון את הדרך בכל כיוון, כדי שאחר כך הם יצעדו אחריו בביטחה.

למרות שזה בדיוק מה שקרה עם סרט בשם מדינת הפראים. צריך לומר שעצם הופעתו של סרט זה, 14 שנים לאחר ש"הספר עליו הוא מבוסס יצא לאור, מהווה עדיין ביטוי להעזה יוצאת-דופן. כי זו הפעם הראשונה שהקולנוע מדבר על הרעשה באפריקה. לא מנקודת המבט של האדונים המתבוננים בקופים שירדו מן העצים, וגם לא מבעד לעדשה המעוותת של הלבן המתוסכל ועמוס רגשי האשמה, והסוגד ליבשת המתעוררת וחושש להראות את פגמיה, פן ייחשב לגזעני, ישמרן, מפגר ואויב כוחות הקידמה.

מה לעשות בעצמאות? מדינת ה"פראים" (השם הצרפתי הוא בעל משמעות כפולה, הוא ניתן לתירגום גם כ"מב"פראי") הוא סיפור על מדינה אפריקאית שקיבלה זה עתה את עצמאותה. ואינה יודעת בדיוק מה לעשות בה. ראשיהממ"ש שלה הוא הפיכוכדדר אנוכי. שריו מנסים לסחוט ממשורתיהם את כל טובות ההנאה האפשריות. ואילו הלבנים שנותרו במקום ואשר בילעדיהם מתקשה המדינה לתפקד, הם תערובת של ממורמרים, רמאים, תכ"כנים וחסרי-מצפון, שמנצלים תמימותם של שחורים אחרים. רדיפת בצע של שחורים אחרים ואגדרלמוסיה של מדינה ב"התהוותה, כדי לגרוף ממון לכיסיהם.

הדמויות המרכזיות שמסביבן נפרשת יריעה זו הם שר בשם פטריס דומבה, רופא בעל עקרונות, המנסה לשכנע את הממשלה כי עליה להשתמש באוצרות הטבעיים של הארץ כדי להיטיב את מצבם ולא כדי להבטיח שוחד לשרים; האור בתו הלבנה, שצבע עורה ושערותיה ה"בלונדיות מטילות דופי באפריקאיות ה"טורה של השר; סוחר צרפתי המציע שוחד שמן לאחד מניכחרי העם המושחזים, כדי שזה יפרש את דרישות דומבה לתעמולה סובייטית ויבטיח, ב"רומגות, את האורגניזם הגמצא במדינה לממשלת צרפת; ועץ אורם תימים, שמגיע לקומם ונופל שר לחוך מערבולת של מזימות שאותן נא אינו מסוגל כלל להבין; ומפקד מינה ורה לבן, המתחיימר להיות סופר, שמש"רף בכל הנעשה מן הצד, מנסה להציל את המעט שנותרן להציל וללמד את הרקח מן השאר. העובדה שהסוחר המושחזת היה מאהבה-לשעבר של הבלונדית, והיתה נשואה למשקיף האורם והחיה ורה עם השר השחור, מסבכת, כמוכן וד יותר את מערכת היחסים.

פרס גונקור. כאשר יצא ספרו של רג' קוטשון לאור, בשנת 1964, הוא זכה במנם בפרס גונקור היוקרתי, אך עורר

צליפות

בניו-יורק

דירה לשניים (סטודיו, תל-אביב, ארצות-הברית) — זהו אחד מאותם הסרטים שבהם הזריות השנונה של הכותב (נול' סיימון), השקדנות של הבמאי (הרב רוס), והקסם האישי של שני השחקנים הראשיים (מארשה מייסון וריצ'רד דרייפוס) נמצאו תואמים כל כך זה לזה עד שהצלחה הקופתית הפכה למובנת מאליה. נקודת המוצא אופיינית לסיימון: דירה קטנה, בלב ניו-יורק, ושני אנשים לחוצים על-ידי נסיבות שונות, שנאלצים לחלק דירה זו ביניהם. במיקרה זה, מדובר בנערת-מקלה, שהזניחה את הבמה לפני שנים, כדי להתיי מסר לידיד אישי, עד שהידיד האישי הזניח אותה והור תירה ללא פרוטה, ללא חוזה לדירה, אבל עם ילדה בת 9 (קווין קאמינס) בעלת לשון חדה כתער. מולה מישהו מן הפרובינציה שמחויק בידו את החוזה לדירה ואפילו הבטחה לעבודה בהצגת אוונגארד של "ריצ'רד השלישי" לשקספיר, אבל אינו יכול לזרוק את הדירת המיסכנה ממקום מגוריה, ומסכים בסופו של דבר לחלק עימה את שני החדרים.

המצבים המבדחים הרבים שמלווים זיווג מיקרי זה, ביניהם חיקויים של בוגארט, תפילות בודהיסטיות, נסיון שיבה אל הבמה של נערת המקלה שאינה עוד נערה,

מייסון ודרייפוס — אנושית ומצחיקן

השיגונות המודרניסטיים של הצגה שקספירית במרתף טחוב — כל אלה מהתכונים בקפדנות רבה כדי לעורר צחוק. הבמאי רוס, שהביא כבר בהצלחה את סיימון לבד בעבר ("צמד בכותרות") דואג שכל פואנטה תישמע ברגע הנכון ובאינטונציה הנכונה.

רסיסי

וייט-נאם

השיבה הביתה (בן-יהודה, תל-אביב, ארצות-הברית) — הסרט הזה מתקשט בשתי יומרות גדולות. האחת — שהוא הסרט הראשון המטפל ברצינות במלחמת ויאט-נאם, או, ליתר דיוק, בתופעות הלואי של מלחמה זו. השנייה — שהוא מתמודד בכובד-ראש עם מצבה של האשה בחברה האמריקאית.

אין ספק שכל הנוגעים בדבר השתדלו מאד לממש יומי רות אלה, אבל התוצאה מקיימת רק חלק מן ההבטחה. המסגרת העלילתית של הסרט היא קלאסית: המשר לש הנצחי, אשה, שבעלה נוסע לשנת שירות בווייט-נאם, מתאהבת בנכה מלחמה, אותו היא פוגשת בבית-חולים שבו היא עובדת בהתנדבות. לכאורה, זה צריך היה להיות השלד, עליו יתלו את כל מינון הרעיונות הרבים שיש לגייין פונדה, הן על המלחמה, אשר הפכה בנייאדם לחיות או לשבוי כלי (פיסיים או רוחניים), והן על מעמד האשה, שצריכה לחכות בבית, בצניעות, ולשמש מישענת לגבר בכל מיקרה, ללא התחשבות ברגשותיה או רצונותיה. עם זאת, יש בסרט לא מעט רגעים יפים, הקשורים ברובם להופעתו של ג'ון וויט, כנכה בשתי רגליו, המנסה לתפקד בצורה נורמלית על אף מומנו. התקפות הזעם שלו

מילפורד וקארדין — רגעים יפים

בבית-החולים או שיחותיו עם בובי קארדין (המגלם חייל שמתאבד) הם בין הקטעים המוצלחים ביותר בסרט כולו. ג'ין פונדה נראית חדורה מדי השמצה על היבשת האפי שתתפקד בחופשיות גמורה, וברוס דרן נאלץ להתמודד עם הדמות הפחות-מפותחת מבין השלוש.

אולם מעניין שלאחר סיום העבודה, עם הוצאתו לישוק, הוצג הסרט בפני נשיא סנגל, ליאופולד סנגור, שהתבקש להביע דעתו: האם זו השמצה על היבשת האפי-ריקאית, כפי שטענו רבים? תשובת סנר צורת רבות ביבשת, אבל לא בסנגל. ולי-ראייה, גם אני וגם המתחרה שלי על השלטון נשואים לנשים לבנות. מעניין אם גם שליטים אחרים באפי ריקה השחורה היו משיבים באיתה הצור רה: זה נכון, אבל לא אצלנו אלא אצל אחרים.

תשובה כזו — היא בהחלט ברוח הסרט.

תדרין

חובה לראות:

תדי-אביב: פרובינגס, אשה לא נשר, אה, מיפגשים מן הסוג השלישי, הספיל, קח את הכסף וברח. ירושלים: ג'וליה, התפוז המיכני, דמי הכיס. חיפה: פנטסיה.

תל-אביב

*** פרויברנס (מוזיאון, צרפת) — סיוטי הלילה של סופר ישיש מול המר ציאות של המחר. סרט מבריק, מורכב ור מסובך של אלן רנה, עם ג'ון גילגוד, דירק בוגארד, דויד ורנה, אלן בורסטין ואיליין סטריץ.

סערה גדולה. קונשון, דיפלומט בישיות ממשלת צרפת, שעשה שנים ארוכו באפי ריקה והיה אחד ממייסדי הרפובליקה ה"מרכו אפריקאית (כיום ממלכתו של בור

דיטרון, פיקולי ונארו ב"מדינת הפראים" האפריקאית השחורה